

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
KUTSERA BÉLA

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Föl azt a fekete lobogót!

Irta: Kutsera Béla.

Temetőből nem merek hozni virágot! Miért? Mert a sirról szakított rózsákból a pusztulás légje keveri el az illatot s talán csak nem a siri férgék illetik csupán a megholtakat!

Arról a legszentebb sirhalomról azonban szeretnék egy kis virágszálat szakítani és a szívemhez tennem. De mégsem mernék. Félnék, hogy egyszerre nyulok a hantok felé a láthatatlan bécsi kézzel s mikor én egy virággal disztelembé teszem sirjukat, abban a pillanatban a magyar nép földjébe a romlás magvát szórja szét amaz...

Csak had maradjon az aradi tizenhárom sirja virágokkal tele. A gondos természet a mint kisarjasztotta fölötte az első virágokat, a melyet ültetni nem volt szabad, gyöngy-harmattal fogja öntözni, napsugaras szellővel csókolni és dédelgetni fogja.

A magyar nép pedig, ha most az ő szent sirjukhoz zárandokol, bontsa ki impozáns elszántsággal azt a gyászfekete lobogót és lengjen mint a hollók szárnya, melyen az emésztő boszuállás Bécsbe repül...

Nemzeti trikolorunkat vonjuk be gyászleppellel és hagyjuk is rajta! A tizenhárom vértanu és velük a magyar szabadság féliste-

neinek nyugalmaért nemcsak azon az egy októberi napon kell engesztelő bucsut vezekelnünk, hanem annak a napnak jövődől eljöveteleért kell folytonosan küzdeni, amikor azon eszmék, melyekért annyi nagyságszállott sirba, diadalmas ragyogással életre kap! Ez eszmék győzelmének idején majd szakítsuk le a fátyolt és emeljük magasra a háromszínű lobogót, mert vesztett csaták, csufos futások jelvényeivel nagyságot hirdetni úgy sem lehet.

Azokkal a csengőspoharas bankettekkel összenőtt hangos tüntetéseink is maradjanak el. Vagy talán mi sem vagyunk hangolva a welsi bárdok dalára? Ha így, ha úgy: a szabadságharcban ösztetőrött kardok zörgése elnémulni nem fog, a kivégzettek ezreinek hörgését hallanunk kell és a lelánczoltak bilincseinek csörgése miatt nem lesz összhang.

A könnyek árja kiapadhat, az özvegyek és árvák gyászruhája szétfoszolhat, az elhantolt csontok elporladhatnak: de a vértanuk sebeit az idők balzsamos ujjai be nem hegesztik és a vértanuk kiöntött vére a szabadságért a föld alatt is buzog, forr, mint a szent Januárius vére a proceszsiókor. Nines pihenés befejezetlen munka előtt. Az aradi tizenhárom vértanu szelleme itt közöttünk bolyong, mert „kik szabadon éltek s hal-

tak: szolgaföldben nem nyughatnak!”

Az a mélységes fájdalom, mit mindnyájunknak érezni kell, nem épen a vértanuság ténye miatt van. Elhervadt ligetünk, díszei lehulltak. A magyar erény virágzása haláluk óta őszi borongásban silylik. Hová lett a mult fénydus egével, hol vannak a halálra szánt katonák légiói? Zrinyi-kirohanást felejtünk, hanem az alkotmány várából elrohanásért laurea virtutis jár. Hiszen csak az erőszaknak engedett...

„Fessük zászlóinkat fekete-pirosra, mert gyász és vér lesz a magyar nemzet sorsa!” úgy írta azt Petőfi. Tegyük meg az egyikét. Lengjenek busan, siralmasan egy színű fekete lobogók mindig is, mert mi vért úgy sem ontanánk. Nekünk csak azért van, hogy vérszegények és betegek ne legyünk.

Vagy nem érzitek-e az alkotó erő hiányát, mely minden létnek gátjául vala? Vagy tudna benne-tek a boszu munkájának győzelemig ki nem alvó tüze lángra lobbanni annyi esztendő mulasztásáért? Az aradi vértanuk ünnepe határozzunk: mondjuk ki sorsunkat! Ez a nap a magyar nép ellenségeinek tettei felett az ítélet napja legyen! Egyesüljünk a vértanuk szellemében! Hogy győzhessünk, mint ők, készek legyünk bármikor meghalni!!!

TÁRCZA.

Apró történetek.

Cseng a csengő, szalad a szán, —
Virág Palkó esküszik.
Kedvesével, Kun Erzsivel
Esküvőre most viszik.

Cseng a pohár, vig a násznép,
Vigan huzza a czigány.
A szomszédban, puha ágyban
Haldoklik egy kis leány.

Kicsiny szive nagyon beteg,
Megsebezte egy csalfa,
Az a hűtlen esküvőjét
Más leánynyal tartja.

Virág Palkó tánczra perdül,
Rázenditi a czigány. —
A szomszédban most sóhajtott
Utolsó egy kis leány.

* * *
Muzsika szól az alvén,
Esküvő van máma.
Ma esküszik a falunak
A legszebbik leánya.

Mindenkinek olyan vidám,
Virágos a kedve,
Csak egy halvány, bus legénynek
Csordul ki a könnye.

Kiss Ernő.

Szív és dicsőség.

Abban a kis városban, ahol Gáthy Ágnes nevelkedett mind ösmerték egymást az emberek. Kevés dolguk volt, még kevesebb szórakozásuk, így hát abban lették legnagyobb örömeiket, hogy egymás dolgai iránt érdeklődtek, pletykáltak, intrikákat szőttek, szerelmeseket össze-boronáltak, hitves társakat szétválasztottak és jobb ügyre méltó buzgósággal munkálkodtak azon, hogy valami valahogy titokban ne maradjon, rendszerint olyasmi, a mihez senkinek sem volt köze, csak épen annak, akit érdekel. Nagyon természetes, hogy mindezt az asszonyok cselekedték. — Tudni kell ezt, hogy megértsük Gáthy Ágnes históriáját.

Az öreg Gáthy Sándornak négy leánya volt. Ők nem is laktak tulajdonképen a városban, hanem künn azon a kis birtokon, a mi az ősök nagy birtokából maradt. Az öreg Gáthy megőrizte ezt a darab földet, napestig dolgozott, talán szerzett is volna hozzá, ha nines olyan nagy családja. De ez neki nem okozott gondot, bálványozta a feleségét, nagyon szerette gyermekeit, s neki minden öröme igazán csak abban tellett, hogy ezekhez a körülményekhez képest jólétet és biztos jövőt szerezzen. A biztos jövőt pedig nem abban találta, hogy a leányait minél előbb férjhez adja, hanem abban, ha ő behunyá a szemét, az özvegye meg az árvái, ha takarékoskodnak, holtuk napjáig megélhessenek azon a bizonyos földön.

A Gáthy leányok szépek és kedvesek voltak. A városi meg a megyei fiatalság legyeskedett is körülöttük, de hát ezek a fiatal urak amikor azután házasságra kellett gondolni, nemcsak az ideáljuk szemébe kacsingattak, hanem sandán belepislantottak a telekkönyvbe is. Mindig négy darabra osztották a Gáthy birtokot és a számadást így végezték: a mi egy családnak elég, az négy családnak kevés. Gáthy Ágnes, aki nem volt ugyan a legidősebb leány, jól látta ezt és maga sem tudta miért, nem birt úgy cselekedni, mint a nővérei, akik bizony szívesen láttak minden valamire való udvarlót. Am azért Ágnesben is megmozdult a szív, de ő úgy hitte, hogy ha már a fiatal urak olyan okosak, hogy számolgatnak, lesz néki is annyi esze. Hát így esett. A megyebálon sokat tánczolt Seregi Pistával, az öreg, tönkrement Seregi Gáspár jogász fiával. Az öreg Seregi iktató lett a megyénél, a mikor egy szép napon pergő dobszóval kihuzták lába alól az ősi földet. Pista fia csinos gyerek volt. Az öreg csak azért járatta az egyetemre is, hogy majd ha a gyerek végez, ur legyen a vármegyében, úgy mint az apja volt valamikor. Seregi Pista beleszeretett Ágnesbe, 20 esztendő szívének rajongó, ideális érzésével. Ágnes, a kinek tetszett a fiu, úgy gondolkodott, hogy ebből a gyerekből lesz valami, különösen akkor, ha elvonják a tivornyázó kompániáktól, ha rászorítják a tanulásra, ha serkentik az ambícióját és

Rákóczi idehaza.

Közel kétszáz esztendeig hontalanság után, halóporában kerül haza II. Rákóczi Ferenc fejedelem daliás teste. Ugyanaz a borongós, lelkes hangulat lesz urrá fölötünk, a mely Mikes Kelemen örökértékű törökországi leveleiből árad ki. A mi keserűség és lelkes öröm össze tud gyülni a sirva vigadó magyar szívében, mindazt át-érezzük most, amikor sebes gőzparipa hozza közzénk a rodostói temetőből II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona, Thököly Imre, Eszterházy és Sibrik tetemeit. Annak a hareznak a hősei és mártiriai ők, amely századokon át tart és még most sem ért véget. Ami vágy és hazafias keserűség él most a mi szívében, ugyanaz hevitette a Rodostóból megtérő vándorokat is világra szóló nagy cselekedetekre; a mit mi óhajtunk, hazánk boldogságát és függetlenségét, azt óhajtották ők is. Kétszázhat esztendeje annak, hogy az elnyomott magyar nép felkelt kivívni ősi szabadságát s folyt évek során keresztül a világ egyik legdicsebb szabadságharcza, a mely több ízben megremeg-tette Bécsnek büszke várát. Száz és száz dal hirdeti a magyar nép ajkáról, hogy ők kik voltak és a mi vágy, remény és keserűség össze tud gyülni magyar szívében, mindazt a meleg, nagy érzést kifejezik a kurucz nóták.

Örökké fog élni az ő emlékü a magyar népben, amely a jövőbe vetett bizalmat a mult dicső emlékeiből meríti. Minél nagyobb az időbeli távolság, amely Rákóczi harezaitól elválasztja a jelent, annál ragyogóbb glóriát ölt az emlékezés a mi első szabadságharcunkra. A borongó romantikának nimbusza övezte közel két századon át a rodostói temetőt, ahova számkivetett nagyjainkat temették és ebből a borongásból gyönyörű fényesség áradt a magyarságra. Két ragyogó és kimagasló eseménye van a magyar történelemnek, két szabadságharc, a melyek örök dicsőséget hoztak a magyar népre. A kurucz katonák s a honvédek kitörülhetetlen betűkkel vésték magukat a szabadságért harezoló népek történetébe és mert mind a két szabadságharcot leverték, mert a küzdelem okai részben még ma is fennállanak: a két szabadságharc emléke ma is intenzív, ma is eleven sebből buzogtatja a vért!

Szomorú esemény szokott lenni a temetés. Mikor a hideg földnek adják át azokat, a kiket szeretünk: a legnagyobb fájdalmak válnak ki a szívből. De ez a temetés, a melylyel örök nyugvó helyükre

kisérik ki Rákócziakat, kitörő örömet és lelkesedést kelt bennünk. Nem temetünk mi most, nemzeti ünnepet ülünk, felszabaduló lelkünk minden hevélvel dicsőítjük a magyar szabadság régi hőseit. Páratlan nemzeti ünnep lesz Rákóczi hamvainak hazahozatala. Mennyit kellett küzdenünk, közel kétszáz évig kellett várakoznunk, míg a magyarok e legdicsebbjének tetemeit visszahozzuk e földre, amelyet oly forrón szerettek. Végre itt lesznek közöttünk. Azt a földet tapodja lábunk, a melyben ők feküsznek, a melyben Kossuth Lajos is fekszik. Ez a föld, amelyen annyiszor apáink vére folyt, megéri e vért és megéri azt a vért is, a mely érte még folyni fog.

Aludj, aludj Rákóczi, Thököly, aludjatok nyugodtan az édes hazai földben. Almatok fölött egy nemzet lelkes kegyelele örököl, értetek magyarok milliói imádkoznak az eget Urához és hozzátok fohászknak, ha vészes felhők tornyosulnak egynk fölé.

Az egyetemi tanítás.

Irta: Bodnár Zsigmond egyetemi tanár.

Sokszor hallani az egyetemi oktatásra nézve, hogy napjainkban csak dresszurát kívánnak, az ifjuság pedig igazi tudományos oktatás helyett nem óhajt egyebet, mint betanulni egy kis tarkönyvet vagy inkább dióhéjba szorított rövid kivonatot. „Tessék az egyetem tájkán az antiquáriusok boltjait nézni: csupa kis kivonat, csupa kis repletorium, a vizsgálatokra készülés segéd-eszközei”, mondja egy cikkirő. Nem hajmeresztő állapotok ezek? Kialt fel ugyanazon cikkezés.

Tökéletesen igaza van a tényeket illetőleg. Kétségtelen, hogy az egyetemi tanítás csupa kikérdezésből, kollokviumokból áll, vizsgálatokkal, szigorlatokkal van beszegve, bekerítve. Némely tanárnak több száz a hallgatója, ezekből számosan akar-nak kollokválni vagy szigorlatot tenni s a tanár nem segíthet másképp magán, mint néhány kérdést vet oda a tanulóknak, a disciplina anyagának egy-két pontját kérdezi ki s ezután végez vele.

E baj okát nemcsak a hanyag tanulók nagy számában, hanem a rossz tanároknak is keresik. Szerintök a magyar ifjuság most léha, közönyös, lelketlen, nem kell neki a tudomány, legfeljebb egy kis gyakorlati ismeret. Örökös vizsgálatokkal kell kényszeríteni a tudomány kisebb anyagának elsajátítására. — Ezt kívánja a nagyközönség, ezt követelik a ministeri szabály-

zatok és beletörődik maga az ifjuság is, a melynek mindenekelőtt diploma kell.

És milyenek e vizsgálatok? Talán azt kérdezik a tanárok, hogy „megtanult-e a tanuló igazán tanulni, tehát jártas-e a tudományos gondolkodás módszereiben?” Er-ről szó sem lehet, mert ez hosszabb, körültekintőbb vizsgálatot igényel, amire nem ér rá a tanár. Kényelme azt kívánja, hogy csupán több-kevesebb ismeret meglétét keresse s ha ez megvan, elégedjék meg vele. Vannak, a kik a vizsgálat e módját tart-hatatlannak tekintik. Szerintök meg kellene változtatni a vizsgálat egész szellemét és ismeretkutatás helyett tulnyomóan a módszer, a tudományos gondolkodást kellene követelni.

Pedig mindezen kifakadások nem jogosultak. A tanulók annyit, amennyit tanulnak, a tanárok elég képzetek, habár nem portentumok.

De hát mi az oka e különös jelenség-nek? Miért nem tanul most az ifjuság módszereket, elméleteket, tudományos magyarázatokat?

Az erkölcsi törvény ismeretével könnyű e kérdésre válaszolnunk. Azért nem tanul az ifjuság, mert esődot mondottak e módszerek, a tudományos elméletek. Husz év óta nem csinálnak mást az egész művelt világon a tanítás vezérfelei, az országok közoktatási ministerei, mint könnyitenek az ifjuság tanulását, enyhítenek túlterhelésén, szűkebbre szabják a vizsgálatok tananyagát, a tanárok pedig engedelmessékednek nekik s a középiskolákban, az egyetemeken lehetőleg keveset követelnek. Megelégesz-nek a tanuló feleletével, ha egy kis gyakorlati ismeretet tanusít. Elméletekkel, módszerekkel maguk sem igen foglalkoznak, theoriák nem igen kellene nekik.

De ma senkinek sem kellene. Az a természettudományi, reális gondolkodás, mely ötven év óta fokozatosan áthatotta az összes természeti és erkölcsi tudományokat, nem kell az új nemzedéknek. Az elemi iskolától fel az egyetemekig minden téren jelentkezik az idealizmus az ő theologiai gondolkodásával, mely uralomra juttatja a tekintélyt és hagyományt, szabad reális nevelés helyett a vallás erkölcsi sürgeti; anarchisták, szocialisták, féktelen egyen-iségek helyett vallás-erkölcsös szellemű ifjuságot akarnak nevelni. Maga az egyetemi ifjuság mindenütt átalakul, a tekintély elvének kezd hódolni, ugynevezett nemzeti szellemű lesz, tiltakozik a kozmopolitizmus ellen, kárhóztatja a liberalizmust,

jól bánnak vele, úgy mint egykor szegény édes anyja. És azután, ha majd arra való lesz a fiu, hogy házasodjék, akkor nem fogja elhagyni azt a leányt, a kinek szerelme, szeretete az ifjusága legszebb éveit aranyozta be.

Seregi Pistának második otthona lett a Gáthy ház, a nagy intelligenciájú Ágnes még a tanulásban is segített neki. Az idők folyamán azután nagyon megszerették egymást. A kis városban pedig az összes asszonyok és leányok megállapodtak abban, hogy hát elvégeztetett, az Ágnesből Seregi Istvánné lesz. Élénken figyelték, hogy a Pista gyerek hogy tanul, hogy vizsgál, hogy a Gáthy Ágnes nem-e fordul el tőle, nem-e unja meg a várását, hiszen kéri a kezét egyszer-másszor. Az öreg Seregi meg ravaszul hallgatott. Láta ő azt, hogy a gyerek jó kézben van, esztendő-k mulnak, a mig valamire való állásához juthat. Gondolta, de nem mondta az öreg Seregi, hogy a dolog végével pedig esztendők alatt ráérünk vesződni. Az esztendők pedig szép lassan eltelnek. Nem történt semmi nevezetes. Férjhezment a legidősebb Gáthy leány, férjhezment a legfiatalabb is.

— Bizony jó volna már az Ágnesnek is fejkötő alá kerülni. Mondogatták olykor csipősen Gáthyéknak.

Az öregek hallgattak, Ágnes pedig mosolygott, bár lelke mélyén gyűlölte ezt a pletykázó, intrikáló, mindig a mások dolgával foglalkozó hadat. Az esztendők mon-

dom elmúltak, Seregi Pistából megyei aljegyző lett és akkor minek csürjem-csavarjam ezt a históriát, addig fondorkodott ravaszul az öreg Seregi az iktató könyvek közt, amíglen a fia el nem jegyezte magát egy szomszéd megyebeli gazdag kereskedő nem épen szép, de igen nagy hozományu leányával.

Gáthy Ágnes az első pillanatban azt hitte, hogy megszakad a szíve. De büszkesége győzött mindenben. Ritka energia lakozott ebben a leányban. Mindent el tudott tenni, csak azt az egyet nem, hogy a városkában szánakoznak rajta, gunyos pillantásokkal méregetik, kárörvendő vigorgással néznek a szemébe és bántják a szüleit is. Elhatározta, hogy menekül erről a helyről. A kis hozományát elkérte a szüleitől, kikérte a beleegyezésüket is, azután felment a fővárosba tanulni a színiakadémia-ra.

— Hát színész nő lesz a Gáthy Ágnesből? No majd meglátjuk mire viszi, megvigasztalódik-e? Mondogatták a kis városban és édes kis mosolylyal, rosszul rejtgetett gunynyal bucsuzkodtak a büszke, szomorú leánytól, aki az élet egy új ösmeretlen útjára tévedt, hogy valahol egy kis boldogságot keressen még magának.

Gáthy Ágnesben pedig, aki lemondott már a szerelmi boldogságáról, a büszkeség lángja lobogott megmutatni, hogy ér ő magában is valamit és megalázni a rajta szánakozókat.

Csak rövid, harmadfél esztendő telt el, Gáthy Ágnes már ünnepelték. A büszke leány fürdött a dicsőségben, a hódolatban és magában azt mondogatta, hogy szinte jobb is, hogy nem ment férjhez, mert ime így sokkal boldogabb. A harmadik év végén hazament. Persze hogy nagyot fordult a kis városi világ. A gunyolódók, a szánakozók, a gőgös fejbicezentéssel köszönők, a kegyesen leereszkedők most mind szerencsésnek érezték magukat, ha közelébe férközhettek, mindenki büszke lett egyszerre barátságára, mindenki szeretetéről biztosította és dédelgették, babosgatták.

Gáthy Ágnes mindebből csak egyet látott... a hódolatot. Ez kellett neki, ezt akarta.

Hogy aztán este fáradtan leült a Gáthy kastély csöndes verandáján a csillagos égboltra tekintve, úgy elgondolkozott életének sorsán. Ugy érezte ebben a csöndes pillanatban, hogy nem boldog mégsem. A dicsőség ragyogó, kápráztató, mámorító valami, de minden melegség nélkül való.

Mi hiányzik hát neki? A parkban lépések hallatszottak, a legidősebb Gáthy leány, a ki már évek óta férjnél volt, játszadozott ott a gyermekeivel. A büszke Gáthy Ágnes elnézte ezt a játékot, aztán egyszerre keserves zokogással borult oda az ablakpárkányra és sokáig sirt a sötét éjszakába.

Nemeskéri Kiss József.

és hallgatag vagy nyílt antiszemitizmus híve lesz.

Ilyenkor tehát nem kellene a tudományos módszerek, nem kellene az elméletek, hanem uralkodni kezd minden téren a theologiai gondolkodás, vagyis az egész, ez egység szempontjából való látás, midőn a mindenségben az Istennek, az egyházban a főpápnak, az országban a királynak, a családban az atyának, a férjnek hódolnak s csak másodsorban érvényesülnek a hívők, az alattvalók s a családban a nők és gyermekek.

Némelyek az egyetemi könyvtárak gazdag felszerelésétől várják az egyetemi tanítás jobb jövőjét. Ez azonban nem egyhamar fog bekövetkezni.

Majd ha elérte czélpontját a győzedelmesen haladó idealizmus és mint 1815. körül megkezdődik a spekuláció a bölcsészeti, az erkölcsi, a történeti tudományok minden ágában, mikor újra megjön az emberi ész mindenhatóságában, esodás képességében való hitünk, mint a XIX. század harmadik, negyedik, stb. tizedében: akkor kezdik ismét bujni a tanárok és tanulók a könyvtárt, követelik a czolloquimok, szigorlatok kevesbitését, az igazi tanszabadság behozatalát s rajongva fogják tanulni a különféle módszereket, elméleteket. Addig azonban jobbára csak leporolni, nem pedig olvasni veszik le a polcra a könyveket.

Végül a rossz tanárokkal hozakodnak fel némelyek. Azért nem tanul az ifjuság, mert a rossz tanár nem tudja s nem akarja tanulásra serkenteni, bensejében a tudomány szomját fölkelteni. Bocsánatot kérek, de ilyenkor sehol sincsenek rossz tanárok. Most minden tanár jó, a ki egyszerűen, igénytelenül, új és különös módszer és elmélet nélkül tanít. Az egyetemi kinevezések is már jó idő óta ebben a mederben folynak és sokáig így fognak folyni. Előszertettel katolikus papokat és egyszerű keresztény tudósokat fognak kinevezni. Ilyenkor kerüljük a nagy elméket, a fényes tehetségeket, a kiknek önálló nézeteik, merész elméleteik lehetnének. Óvakodunk az új felfogástól, sőt elnyomjuk, esetleg üldözzük azt, aki ilyenekkel áll elő. Keblünket a vallás és erkölcs, a tekintély és hagyomány utáni vágy tölti el. Aki ily szellemben tud szépet és nagyot teremteni, az már tetszik, noha még ezeket sem szeretjük látni, mert attól tartunk, hogy sokat marokolnak, merészen lépnek s tulságba esapnak.

Igy hozza ezt magával a folyton növekvő idealizmus, mely minél hatalmasabb, annál kevésbé szokott megalkudni a körülményekkel.

Krónika.

Ismét székhely kérdés.

Már csak le nem kerül a napirendről sohasem az az átkozott székhely kérdés. Természetesen nem csekély fontosságú egy vármegyére nézve, hogy hol legyen a vármegye közigazgatásának központja és ezzel kapcsolatosan a köztörvényi bíraskodás kirendeltsége: a kir. törvényszék. De ha még annyira jelentősnek tekintjük is ezt az ügyet, talán csak mégis lehetne már egyszer békét hagyni neki, legalább néhány esztendőre. Az örökös bizgatás nagy kárára van az ügyben érdekelteknek, mert egyfelől is, másfelől is megbénítja a nagyobb-szerű alkotásokra irányuló akaraterőt. No, hanem beszéljünk kevesebb titokzatsággal. Suttymban, fetűnés nélkül kezd terjedni a hír, hogy im csakugyan Lévéra visznek el mindent. Megyeházat, törvényszéket, pénzügyigazgatóságot. Mert hogy az már csakugyan tarthatatlan egy állapot, amit Aranyosmaróton kell tapasztalni. Az indolenciának sehol anynyi kézfogható bizonyítéka. Szánalmasságig botrány, hogy egy ilyen administratív központ abszolút semmiféle előnyt, vagy kedvezményt sem képes, — nem igaz! — sem akar nyújtani a tisztviselői karnak. Iskola: nincs. Olesó piac: nincs. Szórakozás: nincs. És még egy csomó nincs következik. Azontul pedig már van. De ebben köszönet nincs. Mert csak a Pasteur intézetnek van belőle

haszna. Veszett kutya és veszett disznó. Apropó megveszekedettségek. Tréfás megjegyzéséskép hallottuk, ám lehet valami komoly is benne, hogy a tisztviselők azért is elkéredzkednek innét, mert hogy féltik az életüket. A közegészségügyi intézmények fogyatékoságára utalnak. Minduntalan van valami hiba. Hol járvány, hol veszett kutya harapás. Igazuk van, ha felvetik a székhely kérdést. Mi aranyosmarótiak csakugyan nem érdemlünk mást meg, mint hogy huszonötöt vájjanak mindegyikünknek a talpára. Kérem! egy önértetes ember aligha engedné meg, hogy folytonosan szemére lobbantsa valamelyik barátja, mennyi sok szivességet és jót tett és tesz vele. Önértetes ember inkább éhen pusztul el, sem hogy ilyet tőrjön. Hát mi aranyosmarótiak egyenként és külön-külön érezzük, hogy együttesen épenséggel nem vagyunk önértetesek. Nincs annyi gyalázkodás, amennyit mi a legnagyobb flegmával ne vágnánk zsebre. Hogy élhetetleneknek, piécázókodóknak, meg minden más kevésbé szépnek neveznek el bennünket: az nekünk bliktri. Mi megyünk a magunk bekötött szemünk után, akár fejfel a fálnak is neki. Egyszer husz esztendőben elmegyünk deputációba a miniszterhez és azzal kész. Kibálhat, ugrálhat, ficzkádozhat tőlünk akárki akármenyit. Mert minket a székhely kérdés a legkevésbé sem érdekel. Ki beszél szerelemről? Parancsol uraságod talán viczinális vasutat?! azzal — azzal, no azzal, azzal már igen is nem csak kis mértékben, de gyárszerűen is foglalkozunk. Mennyi kell kérem önnek egy viczinálishoz? 60.000 kor. Ostobaság. Kérjen ön 10.000-et és kap 20.000-et. Itt uram minden mellékes, a mi arra tartozik, hogy a székhely kérdése fel ne vetődheték. Annál kevésbé mellékes azonban az, ami egyikünknek is, másikunknak is hozhat valamit a zsebére. Megjegyeztetik, hogy a viczinális dolog csak úgy per exemplum lett érintve. És ebből se olvasson ki senki sem egyéni becsületre sértőt. Az egyéni érdekek védelme nem becsületbe vágó. Különösen akkor nem, ha nem vagyunk arról meggyőződve, hogy a közjólét sérelmére válik egyéni érvényesülésünk. A jelzett bekötött szem jobban magyaráz meg mindent, minek kellene ezt még több szóval is pertraktálni. Székhely kérdés igenis lesz mindég. Mindaddig, a míg bekötött szemekkel járunk és nem törődünk azzal, hogy fejfel a fálnak megyünk. Amíg nem változik meg az önértetésünk, a kollektív önértetésünk és összefér az egyéni becsületünkkel, hogy egy ilyen önértetlen testületnek legyünk tétlenül szemlélő tagjai. — Még lesz róla szó.

Hirek.

Szolgabirák választása. Rég nem volt annyira népes törvényhatósági közgyűlés, mint mult hó 27-én. Ezt a nagy érdeklődést annak köszönhetjük, mert szolgabirákat választottak. Toóth Zsigmond lévai szolgabiró elhalálása folytán üresedésbe jött egy első osztályú és egy második osztályú szolgabirói állás. A kijelölt választmány első helyen Benkovich Guido tb. szolgabirót jelölte, második helyen Ordódy Vilmost és harmadik helyen Gáldy Kálmánt. A törvényhatósági bizottság plenuma azonban eltért a kijelölt választmány sorrendjétől s így a többség bizalma első sorban Ordódy Vilmos felé fordult, aki tehát első osztályú szolgabirónak lett megválasztva és Benkovich Guido azután egyhangulag választatott meg második osztályú szolgabirónak. Mi annak idején már foglalkoztunk e választás eshetőségeivel és akkor azon álláspontot foglaltuk el, hogy az elsőség azt illeti meg, akinek legtöbb szolgálati ideje van. Dacára annak, hogy a vármegye tisztikarának többsége osztozott felfogásunkban, úgy látszik azért még sem törődött senki sem vele, hogy ez a jogos elv érvényre is jusson. Nos, ennek csak a tisztikar fogja meginni a levét és részünkről csak sajnálni tudjuk, hogy a tisztikarban nincs meg a szükséges összetartás. Bizonyos foku gyámoltalan-

ságra is vall ez, mely a tisztikar érdemein sokat ront. Az eredményt nem tartjuk ép szerencsétlennek, mert Ordódy Vilmos megválasztásával mégis csak a mi felfogásunk győzött, habár részben is és mert Ordódy Vilmost egyébként tehetséges és törekvő hivatalnoknak ismerjük, akihez még sok szép reményt fűzünk a vármegye közéletében. Hogy az egész tényállást ismertessük, fel kell említenünk még azt, hogy a vármegye főispánja Benkovich Guido újonnan megválasztott másodosztályú szolgabirót tb. főszolgabirónak nevezte ki. E czímmel valószínűleg a szolgabiró ur hazafias magatartását vélte jutalmazni a főispán ur. Részünkről mindenkor csak örülni tudunk annak, ha a hazafias cselekmények és érdemek jutalmaztatnak, de azt hisszük, hogy jelen esctben a czélozott jutalmazás egyáltalában nem volt alkalomszerű, mert az a látszatja volt, mintha a főispán ur a vármegye közönségének többségével akart volna szembehe-lyezkedni, másrészt pedig a versenyző tisztikar ambícióját észrevehetően lelohasztotta. Ebből az egészből azt látjuk, hogy az általános tisztujtáson, nagy meglepetések várhatók.

Kinevezések a lévai állami tanítóképző tanár testületében. A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Katona János lévai állami tanítóképző-intézeti rendes tanárt jelen minőségében a VIII. fizetési osztályba, Kurucz Ernő és Svarba József ugyanottani segédtanárokat a IX. fizetési osztályba rendes tanárokká, s végül Pazár Zoltán ugyanottani ideiglenes megbízott tanárt a X. fizetési osztályba segéd-tanárrá kinevezte.

Deputáció Klobusitzkynál. Aranyosmarót nagyközség tudvalevőleg diszpolgárának választotta meg Klobusitzky Jánost, a kerületnek sok éven keresztül volt képviselőjét. Ez az a bizonyos borleves, melyet a humánus emberek a meghalt egyén iránti könyörületből szoktak beadni. Egyáltalában nem akarjuk ezzel Klobusitzkyt sérteni, annál kevésbé, mert bár nagy ellenfelei voltunk Klobusitzkynak, mégis mi voltunk az első, akik ép a harez hevében szemrehányást tettünk Aranyosmarót közönségének, hogy oly sokáig késik Klobusitzky érdemeinek ily szerény elismerésével. Denique Klobusitzky Aranyosmarót diszpolgára lett és az erről szóló diszoklevelet szombaton nyujtotta át neki egy küldöttség. A község új diszpolgára észrevehetően meg volt hatva a küldöttség fogadása alkalmával és valóban őszinték lehettek szavai, midőn annak adott kifejezést, hogy e kitüntetésnek ép az adott körülmények között — távol a közügyektől — különösen örül, mert ebből látja, hogy a kerület érdekében nem hiába fáradozott. Klobusitzky azután a küldöttség minden egyes tagját külön üdvözölte és a küldöttség, miután a házigazda magyaros vendégszeretetében részesült, — kellemes benyomásokkal tért vissza.

Áthelyezések. Nagy Tivadar helybeli m. kir. posta s. tiszt Budapestre helyeztetett át, helyébe Okányi Ferencz postatiszt jött Déváról.

Állomásfőnök változás. Nagy Zoltán, ki Negysurányban volt eddig vasuti tisztviselő, szülővárosába Verebélyre állomásfőnökké neveztetett ki. A verebélyi volt főnököt Szilassy Elemért pedig a m. kir. államvasutak igazgatóságához Budapestre helyezték át.

Ujtás a póstyéni fürdőben. Winter Lajos a fürdő jelenlegi bérlője óriási befektetéssel hatalmas iszapfürdőt épített a Vág partján. Ezen ujtással 700 vendég számára kényelmes fürdőházat is létesít és már a jövő évben átadja a rendelkezésnek.

Veszedelmes segédkezés bonczolásnál. Egyik rendőrünk, Guderna okt. 1-én veszett kutya bonczolásnál segédkezett és a bonczkésbe kapott. Kezét megsértette a kés és sürgősen kellett Pestre mennie még aznap a Pasteur intézetbe. Rendkívüli óvatosságra hívjuk fel a közönséget a kutya veszedelem veszedelemével szemben.

Műkedvelői szineloadás. A Verebelyi Kath. Kör. október hó 14-én, bucsu napján saját pénztára javára műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez, mely alkalommal a „Tolonez” című 3 felvonásos kitűnő népszínmű kerül színre.

Emlékünnep. A körmozgátszervező áll. főreáliskola ma üli 50 éves fenállásának emlékünnepét. Napirendje: Délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet mind a három felekezet templomában. Gyülekezés az áll. főreáliskola előtt. — Fél 11 órakor alkalmi ünnep az áll. főreáliskola dísztermében a hatóságok, jelenlegi és volt tanítványaink részvételével. Délután 1 órakor díszbéd a Szarvasban. Este táncmulatság ugyanott, amelyre a jelen meghívó szolgál belépőjegyül. A rendezőség a jelentkező vendégeket elszállásolja. Az alkalmi ünnep sorrendje: 1. Hymnus. Eneklí az áll. főreáliskolai tanulóifjúság. 2. Faith Mátyás igazgató megnyitó szavai. 3. Ünnepi beszéd. Mondja: Teveli Mihály tanár. 4. A mi iskolánk. Alkalmi óda, írta Teveli Mihály, szavalja Nagy Béla VIII. oszt. tanuló. 5. Szózat. Eneklí a főreáliskolai tanulóifjúság. — A tanári testület az emlékünnep alkalmával Emlékkönyvet ad ki, melynek ára 2 kor. A költségek fedezése után fennmaradt összegből intézeti ösztöndíjat létesítenek.

A bars megyei gazdasági egyesület folyó évi október hó 6-án szombaton d. e. 10 órakor Léván a városháza nagytermében közgyűlést tartja. Tárgyai: 1. 1907. évi költségvetés. 2. Szarvasmarha-díjazások. 3. Jövő évi háziipar s gazdasági tanfolyamok. 4. Gazdasági egyesületek szövetségi nagygyűlésére 5 kiküldött, 1 alelnök a garami járásban és 2 választmányi tag választása. 5. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről alkotott törvény küszöbön álló megváltoztatásához szakvélemény. 6. Cselédlakások megyei szabályrendeletének módosítása. 7. Folyó ügyek és indítványok. Egyleti tagjaink itt is felkértek, hogy minél többen megjelenjenek.

Tűz. Mult hó 26-án déli fél 1 órakor Ahán tűz ütött ki. Tüstént segítségére mentek a verebelyi tűzoltók is főparancsnokuk vezetése alatt, de a tüzet csak nagy nehezen lehetett lokalizálni. A nagy szél következtében csakhamar terjedt a tűz úgy, hogy 16 ház, 4 pajta, 8 kazal s több háziállat lett martaléka. A kár körülbelül 16 ezer koronára rug, melynek nagyobb része biztosítás révén fog megtérülni. A tűz állítólag gyújtogatásból ered, a mit a csendőrség van hivatva kideríteni.

Leesett a vonatról. Mult hó 24-én a Nagysurány felől jövő személyvonatról az egyik kalauz Zsitvafödemes és Mánya állomások között a pályatest melletti árokba lezuhant, amit a mozdonyvezető észrevéve a vonatot azonnal megállította. A kalauz szerencsére csak az orrán sérült meg jelentéktelenül.

A Léva vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete folyó évi október hó 10-én, délelőtt 10 órakor Léván, a városház nagytermében tartja rendes közgyűlést. A közgyűlés tárgyai: 1. 10 órakor sz. mise. 2. Elnöki jelentés. 3. Emlébeszéd az évközben elhunyt Kvassay István elnök és Farkas Akos lévai tanító felett; tartja: Jaross Ferencz társelnök. 4. Svarba Endre lévai tanítónak, a ki a r. kath. tanítók III. nagygyűlésén az egyesületet képviselte, a gyűlés lefolyásáról szóló jelentése. 5. Pénztárnoki jelentés. 6. Elnökválasztás. 7. Indítványok. 8. A szabadságharásban elesett honvédek sírjának megkoszorúzása.

Az esti kézbesítés beszüntetése. A pozsonyi postaigazgatóság városunkban az esti kézbesítést a téli időnyre beszüntette.

Ongyilkosság. Pittner Justina helybeli fiatal leányzó folyó hó 2-án délelőtt revolverből megöltte magát. A golyó szíve táján találta és most életveszélyes sebbel fekszik az itteni kórházban. Az öngyilkosság városszerte izgalmas beszéd tárgya és nagy a részvét a szerencsétlen leány iránt.

Uj gyár Barsban. Iparunk lassan-lassan még is csak fog fejlődni, bár mind-egyiknek a kezdett nehézségeivel s a kedvezőtlen conjunkturakon kívül a közönség részvétlen közönyével is meg kell küzdenie. Ily állapotban van a most megindult zsitva-újfalusi sajtógyár is, melyet Spötle Antal, a volt földmivesiskolai sajtmeister fia, nagy áldozatok s tömérdek költséggel alapított s ma már annyira haladt, hogy naponta 600 liter tejből készít kitűnő sajtokat és a legtisztább theavaját, melynek értékesítése eddigelé nehézségekbe ütközött, azonban megvagyunk róla győződve, ha a közönség elsőrendű termékeit megismeri, úgy a megérdemelt támogatásban fogja részesíteni s így lendületet ad egy életképes vállalatnak, mely a környékbeli birtokosság tejkészletét kitűnően értékesíti. Spötle Antal gyári berendezését és a saját készítményt az érdeklődőknek mindenkor a legnagyobb előzékenységgel mutatja meg. Megjegyezzük még, hogy Spötle Antalt elsőrendű termékeiért nagyobb kitüntetésben részesítették s mi csak azt óhajtanók, ha itt, a megye székhelyén termékeit gyári áron beszerezhetnők s így a piaci üzorsások piszkos és izléstelen összehajszolt vajtermékeit a helybeli piacról kiszorítaná.

A héber nyelv tanítása. Lieberman Jakab főrabbi kezdeményezésével a lévai izr. hitközség kebelében egy tanfolyam van alakulóban a Héber nyelv tanítására és művelésére, első sorban a tanuló ifjúság soraiban. A tanfolyamra val-láskülönbőség nélkül már is elegendő jelentkeztek. A ki az eszmét anyagilag is akarja támogatni, Weisz Simon pénztárosnál teheti Léván.

Gyárak épülőben. Ujbányán angol vállalkozók posztógyárat akartak létesíteni még ezelőtt két évvel. A nagy vasuti sztrájktól megriadtak azonban s abban maradt a terv. Most azonban ismét megkezdődtek a tárgyalások és hihetőleg meg is valósul az eszme. Ugyancsak itt Ruzicska rudnói hírneves üvegyáras üvegyárat akar építeni. Ma-holnap két gyár fogja hirdetni gyárparunk fejlődését.

Emberölés. Pálosnagymezőn mult hó 29-én Toma Ferenczet agyonszúrták. A vizsgálat folyik.

Czirkusos dobás. A jelenleg Léván időző Czirkus Orient egy tagja Sovlesz Rudolf 14 éves francia származású mutatványozó Amstetter Imre lévai főtrafikus fiát Gézát a ponyvák mellől akarta elkergetni s követ dobott a gyermek után, a mivel úgy eltalálta, hogy a 7 éves kis fiu súlyosan megsérült. Budapestre vitték kórházba szülei a sérülés folytán.

A Nap. A fővárosi zsurnalisztika valóságos szenzációja „A Nap”, mely ma az ország legfüggetlenebb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja. „A Nap” a közönség rajongó szeretetétől kísérve, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meglepetés és szenzáció. „A Nap” független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak és minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kézhez a vidéki olvasó. „A Nap” felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa Abrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Lengyel Zoltán és Ugron Gábor, a magyar ellenzék e fényes nevével vezéralakjai írják. Belső dolgozótársai: Abrányi Emil, Bródy Mihály, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, Haesak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő, Holló Márton, Kemény Simon, Lengyel Zoltán, Nádas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szaboles Bálint, Szép Ernő, Ugron Gábor. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formákban, színekben és eleven-ségben új ez az újság. Valóságos zászlóvivője „A Nap” a magyar függetlenségi törekvéseknek és úgy politikai, mint újságírói sikerei óriási tényezővé tették. — „A Nap” hasábjain tükröződik a leghivebben a magyar közönség érzelmvilága. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő újság és legolcsóbb is. Egy szám ára két krajczár. Előfizetési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér. Az érdeklődőknek „A Nap” kiadóhivatala (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9. sz.) készséggel küld mutatványszámot.

2183
1906

II. Póthirdetmény.

Az ujbányai kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint Praisich Izidor ujbányai lakos végrehajtonak Král András és neje, szül. Vaczlavik Mária ujbányai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 300 kor. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében 1717/1906. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az ujbányai 1438, 1788 és 2114. számú tjkvekben foglalt ingatlanokra 673, 149, 92 és 10 kor. kikiáltási árban a tkvi hatóság helyiségébe 1906. évi november hó 12-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t.-cz. 167. §-a alapján 200 kor. tőke s jár. erejéig Szuchi Márton, 220 kor. tőke s jár., ugyszintén 16 kor. ezennel megállapított közös kérvényi költség erejéig Zsnyava Mártonné szül. Vaczlavik Veron esatlakozókul kimondott végrehajtonak érdekében is megtartatni fog.

Kelt Ujbányán, a kir. járásbiróságnál, mint tkvi hatóságnál, 1906. évi szeptember hó 9-én.

Pátkay, kir. albiró.

FIDIBUSZ

a legkitűnőbb és legolcsóbb élelslap.

Szerkeszti: Heltay Jenő.

Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Molnár Ferencz, Herczeg Ferencz, Ignótus.

Képei javát Cserna Rezső, Csók István, Garay Akos, Galácsi Lajos, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Kernstock Károly, Márk Lajos, Linek Lajos és Vesztróczy Manó rajzolják.

Péntek délelben már kézhez kapják a vidéki előfizetők a **FIDIBUSZT**

Előfizetési ára páratlan olcsó:

Egész évre 6 kor. Negyedévre 1 kor. 50 f.
Fél évre 3 kor. Egy hóra 50 f.

Egy szám ára 5 kr. (10 fill.)

Friss, vidám, pajkos, eredeti, eleven, érdekes, bátor, díszesen illusztrált heti élelslap.

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a **FIDIBUSZ** kiadóhivatala

Budapest, Rökk Szilárd-utca 9. szám.

Dóczy nyomda Aranyosmarót.

A NAP

A magyar újságírás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.

Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai főmunkatársai: Abrányi Emil, Lengyel Zoltán és Ugron Gábor.

A NAP a 48-as eszmény leghivebb katonája és a 67-es politika kérélhetetlen üldözője.

A NAP már kora reggel megérkezik a vidékre.

A nap nemcsak a legkitűnőbb lap de legolcsóbb is.

Egy szám ára 2 krajczár.

Előfizetés: negyedévre 4 kor., egy hóra 1 korona 40 fillér.

Mutatványszámot készséggel küld: A NAP kiadóhivatala, VIII. Rökk Szilárd-utca 9.